

De recens baptizatis

Τοῦ μακαρίου Ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου Ἰκονίου περὶ τῶν νεοφωτίστων καὶ εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὅποταν τὸ σκυθρωπὸν τοῦ χειμῶνος ὁ τοῦ ἔαρος καιρὸς διαδέξηται, ποικίλοι ὄρνεις ἀνὰ τὸν αἰθέρα πετόμενοι μελιφώνοις ὡδαῖς τὸ ἠδὺ τοῦ καιροῦ τοῖς ἀνθρώποις σημαίνουσιν· τότε καὶ χελιδόνες ἠδύλαλοι ὀξεῖα πτήσει τὸν ἀέρα τέμνουσαι καὶ τὰς τῶν ἀνθρώπων κεφαλὰς παρατρέχουσαι δίκην ἄνθους τὴν οἰκείαν κλαγγὴν τοῖς ὡσὶν τῶν ἀνθρώπων ἐμβάλλουσιν. Τότε ἔστιν ἰδεῖν καθαρὸν τὸν ἀέρα καὶ νήνεμον καὶ τὰς τῶν ἀνθρώπων ὄψεις φαιδρὰς εἰς μίμημα τῆς γαλήνης μεταρρυθμιζόμενας· καὶ γὰρ ὄρνέων φθογγαὶ τέρπουσιν ἀκοὴν καὶ ἀήρ καθαρὸς φαιδρύνει τὸ ὄμμα καὶ ποικίλων ἀνθῶν στιλβότης ἠδύνει τὴν ὄρασιν καὶ ἡ πολυμιγῆς πνοὴ τῶν βοτανῶν ἀνακτᾶται τὴν ὄσφρησιν. Καὶ ταύτην μὲν τὴν τερπνότητα τοῖς ἀνθρώποις παρέχει, ἀγαπητοί, τὸ ἐπίγειον καὶ ἐπίκηρον ἔαρ· τὸ δὲ θεῖον καὶ ἀκήρατον ἔαρ ἡμῶν Χριστὸς τὸν λειμῶνα τῆς ἐκκλησίας ἴων καὶ ῥόδων καὶ κρίνων πνευματικῶν πυκάσας τῇ πίστει φαιδρύνει τὴν ὄρασιν καὶ ἀρωμά των θείων τὴν δεξαμενὴν τῆς καρδίας ἡμῶν πληροῖ. Τίς γὰρ τῶν πιστῶν νῦν οὐκ εὐφραίνεται; Τίς δὲ νῦν οὐκ ἀγάλλεται, ὅτε ὄρα τοὺς νεοφωτίστους ἐν εἰκόνι κρίνων λαμ προῖς τοῖς κάλυξιν τῶν πέπλων καταλάμποντας καὶ ἐν μέσῃ τῇ καρδίᾳ κεκτημένους τὴν χρυσαυγοῦσαν πίστιν; Ἐνταῦθα εὐρή σεις, ἀγαπητέ, ὀφθαλμοῖς καρδίας ἀτενίσας ἴου δίκην βαθυτάτου τὴν τῶν πιστῶν καρδίαν αἵματι Ἰησοῦ πορφυρίζουσαν· τὸ γὰρ φλογόφυλλον ῥόδον ἐκ τῆς παρθένου Μαρίας ἀφθόρως ἐξήνθη σεν. Ποῖος λειμῶν τοιαύτην εὐωδίαν κέκτηται οἶαν ὁ ἡμέτερος λειμῶν τὴν τοῦ πνεύματος ἀρωματίζουσαν χάριν; Ὅσφρησαι τὸν νεοφώτιστον καὶ εὐρήσεις ἐν αὐτῷ τὴν τοῦ πνεύματος ἀθάνατον εὐωδίαν, λέγω δὴ τὸ τοῦ οὐρανοῦ χρίσματος μύρον. Ὡδε τῶν πατέρων οἱ φοίνικες τοῖς βαΐοις τῆς νίκης κατεστεμμένοι γλυκυτέρους τοὺς καρποὺς τῆς ἀγάπης κυπρίζουσιν· ὧδε τὰ καλλί φθογγα ὄρνεα τῶν ψαλμῶδων ὁμοφώνως τῷ θεῷ τοὺς ψαλμοὺς λυρωδοῦσιν· ὧδε ἡ παρθενία δίκην στύρακος καθαρὸν τὸ θυμίαμα τῆς εὐχῆς τῷ θεῷ προσκομίζουσα χαίρει· ὧδε ἡ σωφροσύνη ἰλαρὸν τὸν κλάδον τῆς ἀγνείας ὡς Ἀβραάμ τὸν Ἰσαὰκ τῷ θεῷ θυσιάζουσα τέρπεται· ὧδε τὰ τῶν ἐλεῶν στελέχη πολὺκαρπον τὸν κλάδον τῆς εὐποιΐας τοῖς πένησι προβαλλόμενα τέρπουσι μὲν τὸν κύριον, τρέφουσι δὲ τὸν πτωχόν. Ἡ παρθενία ἀδέτω λέγουσα· Κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν σου, κύριε. Ὁ ἐλεήμων λεγέτω· Ἐγὼ δὲ ὡσεὶ ἐλαία κατάκαρπος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ· δίκαιος γὰρ ὡς φοῖνιξ ἀνθήσει, ὡσεὶ κέδρος ἢ ἐν τῷ Λιβάνῳ πληθυνθήσεται. Νῦν τὸ σκυθρωπὸν τοῦ διαβολικοῦ χειμῶνος πέφευγεν καὶ τὸ ἰλαρὸν τοῦ οὐρανοῦ λειμῶνος ἀνέλαμψεν· νῦν τὸ πένθος τῶν νεκρῶν ἔδραπετεύθη, τὸ γὰρ φέγγος τῆς ἀναστάσεως ἐλήλυθεν. Ἄσωμεν πάντες ὁμοῦ τὸ ἄσμα τὸ καινόν, πρέπει γὰρ τῇ καινῇ πολιτείᾳ τὸ καινὸν καὶ μακάριον ἄσμα. Ἄσωμεν τὸ ἄσμα τὸ καινόν, ἰδοὺ γὰρ Ἀδὰμ ἀνεκαινίσθη, ἢ γὰρ παλαιὰ ἀμαρτία ἠφάνισται, ἰδοὺ γέγονεν πάντα καινά. Ἄσωμεν τὸ ἄσμα τὸ καινόν, ἰδοὺ γὰρ Ἀδὰμ ἀνεκαινίσθη καὶ Εὐὰ εἰς οὐρανοὺς ἀνεκομίσθη, ὁ γὰρ διάβολος εἰς τὸ πῦρ ἐσκελίσθη. Χρησώμεθα παρὰ Μαρίας τῆς ἀδελφῆς Μωϋσέως τὸ ἄσμα ἐκεῖνο, πρέπει γὰρ ἡμῖν νῦν ἥπερ τότε ἐκείνοις. Συμπαρέστω ἡμῖν καὶ ὁ τῶν ἀγίων ἐκείνων χορὸς καὶ λεγέτω ὃ τότε ἐπὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἐκελάδιζεν, τό· Ἄσωμεν τῷ κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται. Τί γὰρ πεποίηκεν; Ἴππον καὶ ἀναβάτην ἔρριψεν εἰς

θάλασσαν. Ἴππον καὶ ἀναβάτην· Ἴππον μὲν τὴν θηλυμανῆ ἀμαρτίαν, ἀναβάτην δὲ τὸν ἐπὶ τῇ ἀμαρτίᾳ καθήμενον δαίμονα ἐν τῷ βαπτίσματι τοῦ λουτροῦ κατεπόντισεν. Ἄσωμεν οὖν τῷ κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται· τὸν γὰρ Φαραῶ καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ ἔρριψεν εἰς θάλασσαν, τουτέστιν τὸν διάβολον καὶ τὸ σκοτεινὸν καὶ ἐναγῆς τῶν δαιμόνων αὐτοῦ στρατόπεδον ἐν τῷ λουτρῷ τοῦ βαπτίσματος ἐθαλάσσωσεν. Οὐκέτι φοβοῦμαι ἀκούειν· Γῆ εἶ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύση· ἐν γὰρ τῷ βαπτίσματι τὴν γῆν ἀπεθέμην καὶ οὐρανὸν ἐνεδυσάμην καὶ ἀκούω· οὐρανὸς εἶ καὶ εἰς οὐρανοὺς ἀπελεύση· ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε Χριστὸν ἐνεδύσασθε, καί· οἶος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἶος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι. Δεῖ ἡμᾶς νεφέλαις ἐπιβῆναι καὶ εἰς οὐρανοὺς ἀναδραμεῖν· οὐκ ἀμάρτυρος ὁ λόγος, ἄκουε τοῦ Παύλου λέγοντος· Ἀρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰς ἀέρα καὶ οὕτως πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα. Διὸ καθὼς ἠκούσαμεν ἀρτίως τοῦ ψαλμωδοῦ ἡμῖν παραινούντος καὶ λέγοντος· Αὕτη ἡ ἡμέρα ἦν ἐποίησεν ὁ κύριος, ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ. Ἀγαλλιασώμεθα οὖν οὐ μέθη καὶ κραιπάλη σκοτούμενοι, αὕτη γὰρ οὐκ ἂν εἴη εὐφροσύνη ἀλλὰ ἀφροσύνη καὶ σκοτομήνη καρδίας. Ἀγαλλιασώμεθα σκιρτῶντες τῷ πνεύματι, ἀγαλλιασώμεθα ἀγάπῃ ἐστιώμενοι, ἐλπίδι χαίροντες. Εἰ δὲ δεῖ καὶ ἑτέραν ἐννοεῖν εὐφροσύνην καρδίας, τὸν οὐράνιον ἄρτον καθαραῖς παλάμαις ὑποδεξάμενοι τῇ ψυχῇ παραπέμψωμεν ζωῆς αἰωνίου ἐφόδιον ὄντα· καθαραῖς παλάμαις ὑποδεξάμενοι λέγω δέ, οὐχ ὕδατι κοινῶ πεπλυμέναις, ἀλλ' εὐποιΐαις λαμπρυνόμεναις. Καὶ τὸ θεῖον καὶ οὐράνιον κρᾶμα ῥοδοειδεσι χεῖλεσιν ἀρυσώμεθα, οὐ φοινικί τι ἐρυθθαίνοντες, ἀλλὰ τῷ αἵματι Ἰησοῦ Χριστοῦ πορφυρίζοντες. Ὡ μεγάλης ὡς ἀληθῶς καὶ ἀγαθῆς ἡμέρας, ἐν ἧ ὁ ἀμνὸς σφαγιάζεται καὶ ὁ κόσμος ἀγοράζεται καὶ ὁ ποιμὴν ἡμῶν ζῆ· Ἐγὼ γὰρ εἶμι, φησὶν, ὁ ποιμὴν ὁ καλός. Ὡ μυστηρίου καινοῦ καὶ θαύματος παραδόξου! Σταυρὸς ἔστη καὶ Χριστὸς ἐφηπλώθη καὶ θάνατος ἄδικος ἦν τὸ φαινόμενον καὶ θάλαμος ἅγιος ἦν τὸ γινόμενον, σταυρὸς ἦν τὸ φαινόμενον καὶ παστὸς ἦν τὸ τελούμενον· χθὲς ἀνέστη παστὸς καὶ σήμερον ἐτέχθη λαός. Ὡ θάνατος Χριστοῦ, θανάτου θάνατος καὶ γλυκεῖαν ζωὴν ἐν τῷ πικροτάτῳ θανάτῳ πηγάζων! Ὡ μυστηρίου Ἀβραμιαίου ἐν Χριστῷ τελουμένου! Ἰσαὰκ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον συνεποδίζετο καὶ ἀμνὸς ἀντ' αὐτοῦ ἐσφάζετο, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἐπὶ σταυροῦ ἀνεφέρετο καὶ τῇ σαρκὶ ὑπὲρ ἡμῶν ἐσταυροῦτο καὶ πάσχουσα ἡ σὰρξ ἡ θεότης οὐκ ἔπασχεν. Ἔστη τὸ ἰστίον τοῦ σταυροῦ ἐν τῷ πλοίῳ τοῦ κόσμου καὶ ὁ κόσμος ἀναυάγητος ἔμεινεν· τούτῳ τῷ ἰστίῳ τοῦ σταυροῦ ὁ πλέων ναυάγιον θανάτου οὐκ οἶδεν, ἀλλὰ εἰς οὐρανοὺς ἀναπλέει. Οὐκέτι Εὐὰ φοβεῖται τὸν ὄνειδισμὸν τοῦ Ἀδάμ, ἐν γὰρ Μαρίᾳ τὸ ταύτης πταῖσμα ἀνασέσωσται· οὐκέτι Ἀδὰμ φοβεῖται τὸν ὄφιν, Χριστὸς γὰρ συνέτριψεν τὴν κεφαλὴν τοῦ δράκοντος· Σὺ γὰρ, φησὶν, συνέτριψας τὴν κεφαλὴν τοῦ δράκοντος ἐπὶ τοῦ ὕδατος, τουτέστιν ἐπὶ τοῦ βαπτίσματος. Οὐκέτι πενθῶ, οὐκέτι κλαίω λέγων· Ἐστράφην εἰς ταλαιπωρίαν ἐν τῷ ἐμπαγήναί μοι ἄκανθαν· ἐλθὼν γὰρ ὁ Χριστὸς τὴν ἄκανθαν τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν ἐκρίζωσας τῇ ἑαυτοῦ κεφαλῇ ἐπέθηκεν. Λέλυται μοι ἡ ἀρχαία λύπη, λέλυται ἡ παλαιὰ ἀρὰ ἡ λέγουσα· Ἀκάνθας καὶ τριβόλους ἀνατελεῖ σοι ἡ γῆ· ἐξηράνθησαν γὰρ αἱ ἄκανθαι, ἐξεριζώθη ὁ τρίβολος καὶ τρίπλοκος στέφανος τῇ κεφαλῇ μου ἐπετέθη. Τίς Ἰουδαίων καὶ Ἑλλήνων πιστεύει ὅτι ξύλον ἔστη καὶ ζωὴν ἐξήνθησεν; καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ὑπὸ πιστῶν τρυγᾶται καὶ ὁ καρπὸς ἀδαπάνητος μένει· καὶ πᾶσα φυλὴ καὶ πᾶν ἔθνος πιστῶν ἐπὶ τοῦτο τὸ δένδρον βήματι ψυχῆς ἀναβαίνει καὶ τὸν κόλπον τῆς διανοίας ἀθανάτου καρποῦ πληροῖ, καὶ πάντας βαστάζει τὸ δένδρον καὶ πάντας χορτάζει καὶ σφραγίζει καὶ πλουτίζει καὶ μετὰ ταῦτα εἰς οὐρανοὺς ἀκοντίζει. Τί γὰρ δι' ἡμᾶς οὐχ ὑπέμεινεν κληθῆναι Χριστός; Οὐ δυνάμεθα ἐξαριθμήσασθαι αὐτοῦ τὰ ὀνόματα,

ἐπιχείρω δὲ λέγειν, ἀγαπητοί· θύρα, ὁδός, πρόβατον, ποιμὴν, σκώληξ, λίθος, μαργαρίτης, ἄνθος, ἄγγελος, ἄνθρωπος, θεός, φῶς, πηγὴ, ἥλιος δικαιοσύνης. Ὁ πολυώνυμος Χριστὸς καὶ εἷς ὑπάρχων, πολυώνυμος ὁ υἱὸς καὶ εἷς ὢν οὐ τρεπόμενος, οὐ μεταβαλλόμενος, ἄτρεπτος γὰρ ἡ θεότης· ἀλλ' ἐκάστῳ πράγματι κατὰ τὴν ἐνέργειαν ἀρμοζόμενος ἴδιον ὄνομα ἐκάστη ἐνέργεια τεθεικώς. Καὶ ἴδωμεν, ἀγαπητοί, εἰ δυνάμεθα ἐκάστῳ ὀνόματι τὴν ἐνέργειαν παραστήσαι. Ὁδὸς ἤκουσεν· Ἐγὼ γὰρ εἰμι, φησὶν, ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια, ἐπειδὴ αὐτὸς ἀρχηγὸς πασῶν τῶν ἀρετῶν καὶ τῆς εἰς οὐρανοὺς ἀναβάσεως γέγονεν. Ὁ αὐτὸς θύρα· Ἐγὼ γὰρ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων, ἐπειδὴ δι' αὐτοῦ καθάπερ διὰ θύρας εἰς τὴν τῶν οὐρανῶν βασιλείαν εἰσερχόμεθα. Ἄλας ἤκουσεν, ἐπειδὴ τὴν δυσωδίαν τῆς εἰδωλολατρείας τῶν ἀνθρώπων ἀπέσμηξεν καὶ τὰς ψυχὰς ἡμῶν πρὸς νοστὸν εὐσεβείας τῇ πίστει ἤρτυσεν καὶ τὰ λελυμένα μέλη τῆς διανοίας τῇ ἀληθείᾳ συνέσφιγγεν. Πρόβατον ἤκουσεν· Ὡς γὰρ πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη καὶ ὡς ἄμνος ἐναντίον τοῦ κείραντος αὐτὸν ἄφωτος· πρόβατον ἤκουσεν διὰ τὴν σφαγὴν καὶ διὰ τὴν τῶν ἁγίων μελῶν αὐτοῦ μετάληψιν καὶ τὴν ἐκ τῆς τοῦ ἁγίου αἵματος αὐτοῦ σφραγίδος ἀθάνατον αὐτοῦ φυλακίην. Ποιμὴν ἤκουσεν· Ἐγὼ γὰρ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, ἐπειδὴ τὰ πεπλανημένα πρόβατα ἐπέστρεψεν καὶ τὸν ἀντίδικον ἡμῶν λέοντα τῇ βακτηρίᾳ τοῦ σταυροῦ ἀπέκτεινεν. Μαργαρίτης ἤκουσεν διὰ τὸ αὐτὸν ὡσπερ μαργαρίτην ἐν μύακι ἀνὰ μέσον δύο πτυχῶν σώματος καὶ ψυχῆς παρθενικῆς ἀνευ σποραῶ ἀνδρὸς γεγεννησθαι ἢ διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν κόσμιον ψυχῆς ἢ διὰ τὸ πολυφεγγές αὐτοῦ καὶ καθαρὸν καὶ πανταχόθεν τῇ αἴγλῃ τῆς θεότητος ἐξάστραπτον. Φῶς ἤκουσεν, ἦν γὰρ τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον, ἐπειδὴ τὴν ζοφεράν πλάνην τῆς παλαιᾶς σκοτομήνης ἀπὸ τῆς διανοίας ἡμῶν ἀπήλασεν καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἡγεμονικοῦ ἡμῶν νοῦ διήνοιξεν, ἵνα ἴδωμεν ἀληθῶς οἷς προσεκυνοῦμεν τὸ πρῖν, ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοί, ἀλλ' ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων, λίθοι καὶ ξύλα. Λίθος ἀκρογωνιαίος ἤκουσεν, ἐπειδὴ τοὺς δύο λαοὺς καθάπερ δύο τοίχους τῇ πίστει οἰκοδομήσας ἐπάνω αὐτῶν ἐπίκειται εἰς μίαν ἀρμογὴν σωτηρίας συνάγων. Ἥλιος δικαιοσύνης ἤκουσεν διὰ τὸ φωτεινὸν αὐτοῦ καὶ θερμόν –οὐκ ἔστιν γὰρ ὃς ἀποκρυβήσεται τὴν θέρμην αὐτοῦ, καὶ διὰ τὸ δωδεκάκτινον φῶς τῶν ἀποστόλων. Κόκκος σινάπεως ἤκουσεν, ἐπειδὴ σμικρύνει ἑαυτὸν καὶ συγκαταβαίνει ταῖς ἕξαισι ἡμῶν παρὰ τὰς ἀρχὰς τῆς πίστεως, εἶθ' ὁπότεν εἰς τοὺς αὐλάκας τῆς ψυχῆς ἡμῶν ἐμφωλεύσας εἰς βάθος διαχυθῆ, εἰς ὕψος οὐρανομήκης ἐπαιρόμενος πρὸς εὐσέβειαν καὶ φρόνησιν ἀναθερμαίνεται. Σκώληξ ἤκουσεν· Ἐγὼ γὰρ εἰμι σκώληξ καὶ οὐκ ἄνθρωπος, διὰ τὸ τὴν ἐξαστράπτουσαν θεότητα καθάπερ ἄγκιστρον τῷ σκώληκι τοῦ σώματος κρύψαντα αὐτὸν εἰς τόνδε τὸν βυθὸν τοῦ βίου χαλάσαντα καὶ ὡσπερ καλὸν ἀλιέα ἀνασπάσαντα πληρῶσαι τὸ γεγραμμένον· Ἄξεις δράκοντα ἐν ἀγκίστρῳ. Ἄνθρωπος ἤκουσεν, ἐπειδὴ σῶμα ἐφόρησεν οὐκ ἐξ ἡδονῆς καὶ ὕπνου συνεστώς, ἀλλ' ἐκ παρθένου καὶ πνεύματος ἁγίου γεγονώς. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἕκαστος ἡμῶν, ἀγαπητοί, ἐκδέχεται καὶ τὴν τῶν πατέρων μελίρρυτον διδασκαλίαν, ἐνταῦθα τὸ βαλάντιον ἡμῶν τῶν λόγων σφραγισώμεθα ἁγίῳ πνεύματι, ἵνα αὐτοὶ ἐλθόντες ἐκ τῆς μελισταγοῦς σοφίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τὰς δεξαμενὰς τῶν καρδιῶν ἡμῶν πληρῶσωσιν, καὶ πολὺν τὸν καρπὸν τῆς εὐσεβείας ἕκαστος ὑμῶν βλαστήσῃ καὶ ὁ μὲν ποιήσῃ τριάκοντα, ὁ δὲ ἐξήκοντα, ὁ δὲ ἑκατὸν τὸν στέφανον τῶν ἀγγέλων, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ δόξα, τιμὴ, κράτος ἅμα τῷ ἁγίῳ καὶ ζωοποιῷ πνεύματι, νῦν καὶ εἰς τοὺς σύμπαντας αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.